

OBSAH

Předmluva	15
Přehled užívaných zkratk	16
A Obecné zkratky	16
B Zkratky názvů předpisů	16
C Legislativní zkratky	17
Redakční upozornění	17
1. ÚVOD	19
2. STAROBNÍ DŮCHOD PODLE § 29 ZDP (TZV. ŘÁDNÝ STAROBNÍ DŮCHOD)	22
2.1. Podmínky nároku	23
2.1.1. Potřebná doba pojištění	24
2.1.1.1. Doba pojištění a náhradní doba pojištění	26
2.1.1.1.1. Doba pojištění	26
2.1.1.1.1.1. Účast na pojištění	27
2.1.1.1.1.1.1. Povinná účast na pojištění	27
2.1.1.1.1.1.1.1. Zaměstnanci v pracovním poměru	28
2.1.1.1.1.1.1.2. Osoby ve služebním poměru a vojáci v další službě	31
2.1.1.1.1.1.1.3. Členové družstva, kteří nejsou v pracovním vztahu k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jim odměňováni	32
2.1.1.1.1.1.1.4. Společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, kteří nejsou v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni ...	34
2.1.1.1.1.1.1.5. OSVČ	35
2.1.1.1.1.1.1.6. Zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti	36
2.1.1.1.1.1.1.7. Soudci	38

2.1.1.1.1.1.8.	Členové zastupitelstev územních samosprávných celků, jestliže jsou jim vypláceny odměny jako členům územních samosprávných celků, kteří tyto funkce vykonávají jako uvolnění	38
2.1.1.1.1.1.9.	Ústavní činitelé a někteří další vysocí státní funkcionáři	40
2.1.1.1.1.1.10.	Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby	40
2.1.1.1.1.1.11.	Pěstouni, kteří vykonávají pěstounskou péči ve zvláštních zařízeních	40
2.1.1.1.1.1.12.	Osoby zařazené k pravidelnému výkonu prací ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě . .	41
2.1.1.1.1.2.	Dobrovolná účast na pojištění	41
2.1.1.1.1.2.1.	Vymezení uchazeči o zaměstnání	42
2.1.1.1.1.2.2.	Vymezení studenti	43
2.1.1.1.1.2.3.	Vymezené osoby vykonávající výdělečnou činnost v cizině	43
2.1.1.1.1.2.4.	Dobrovolníci	44
2.1.1.1.1.2.5.	Ostatní okruhy osob	44
2.1.1.1.2.	Placení pojistného	46
2.1.1.1.2.1.	Pojistné při povinné účasti na pojištění	46
2.1.1.1.2.1.1.	Osoby v závislé činnosti	46
2.1.1.1.2.1.2.	OSVČ	52
2.1.1.1.2.1.2.1.	Zahájení činnosti	52
2.1.1.1.2.1.2.2.	Příhláška k pojištění	52
2.1.1.1.2.1.2.3.	Zvláštní možnost přihlášky k pojištění	53
2.1.1.1.2.1.2.4.	Placení záloh	53
2.1.1.1.2.1.2.5.	Placení pojistného	54
2.1.1.1.2.1.2.6.	Podávání přehledu	54
2.1.1.1.2.1.2.7.	Způsob placení pojistného (a záloh)	54
2.1.1.1.2.1.2.8.	Zápočet plateb	54
2.1.1.1.2.1.2.9.	Promlčení pojistného	55
2.1.1.1.2.1.2.10.	Penále	55
2.1.1.1.2.1.2.11.	Povolení splátek	55
2.1.1.1.2.1.2.12.	Promnutí penále	55
2.1.1.1.2.1.2.13.	Pokuty	55
2.1.1.1.2.1.2.14.	Zvláštní ustanovení	56

2.1.1.1.1.2.2.	Pojistné při dobrovolné účasti na pojištění	56
2.1.1.1.2.	Doba zaměstnání	57
2.1.1.1.2.1.	Doba zaměstnání na území ČR	57
2.1.1.1.2.2.	Doba zaměstnání v cizině	60
2.1.1.1.3.	Náhradní doba pojištění	60
2.1.1.1.3.1.	Studenti	62
2.1.1.1.3.1.1.	Studium na středních školách	63
2.1.1.1.3.1.1.1.	Prázdniny v průběhu studia na střední škole	63
2.1.1.1.3.1.1.2.	Doba od úspěšného vykonání určitých zkoušek na střední škole	64
2.1.1.1.3.1.1.3.	Prázdniny po skončení studia na střední škole	64
2.1.1.1.3.1.2.	Studium na vysokých školách	64
2.1.1.1.3.1.2.1.	Doba mezi studiem na střední a vysoké škole	64
2.1.1.1.3.1.2.2.	Doba mezi studiem na téže vysoké škole nebo mezi studii na různých vysokých školách	65
2.1.1.1.3.1.2.3.	Doba po skončení studia na vysoké škole	65
2.1.1.1.3.1.3.	Jiné druhy studia	65
2.1.1.1.3.1.3.1.	Kursy apod.	65
2.1.1.1.3.1.3.2.	Příprava pro pracovní uplatnění	65
2.1.1.1.3.1.3.3.	Studium v cizině	65
2.1.1.1.3.2.	Uchazeči o zaměstnání	66
2.1.1.1.3.3.	Osoby se změněnou pracovní schopností připravující se pro pracovní uplatnění	67
2.1.1.1.3.4.	Osoby konající vojenskou službu v ozbrojených silách ČR	67
2.1.1.1.3.5.	Osoby konající civilní službu	68
2.1.1.1.3.6.	Osoby pečující o děti	68
2.1.1.1.3.6.1.	Pojem „dítě“	68
2.1.1.1.3.6.2.	Péče o zdravé dítě	69
2.1.1.1.3.6.3.	Péče o postižené dítě	70
2.1.1.1.3.6.4.	Péče o dítě několika osobami	70
2.1.1.1.3.6.5.	Péče o dítě a výchova dítěte	71
2.1.1.1.3.7.	Osoby pečující o bezmocné osoby	71

2.1.1.1.3.8.	Osoby pobírající plný invalidní důchod	72
2.1.1.1.3.9.	Osoby pobírající dávky nemocenského pojištění (nemocenské péče)	72
2.1.1.1.4.	Náhradní doby	73
2.1.1.1.4.1.	Náhradní doby podle předpisů platných před 1. lednem 1996	73
2.1.1.1.4.2.	Doba pobírání důchodu za výsluhu let	74
2.1.1.1.5.	Krytí dob	74
2.1.1.1.5.1.	Vzájemné časové překrývání různých dob	74
2.1.1.1.5.2.	Hodnocení doby péče o dítě, resp. o kvalifikovanou bezmocnou osobu	75
2.1.2.	Důchodový věk	77
2.1.2.1.	Důchodový věk obecný	77
2.1.2.1.1.	Výchova dítěte	78
2.1.2.2.	Důchodový věk zvláštní	79
2.1.2.2.1.	Důchodový věk zvláštní, nižší než obecný	80
2.1.2.2.2.	Důchodový věk zvláštní, vyšší než obecný	88
2.2.	Vznik a zánik nároku na důchod a na jeho výplatu . .	89
2.2.1.	Vznik nároku na důchod	89
2.2.2.	Zánik nároku na důchod	90
2.2.3.	Vznik nároku na výplatu důchodu	90
2.2.4.	Zánik nároku na výplatu důchodu	90
2.2.4.1.	Zánik nároku na výplatu důchodu v minulosti	91
2.2.4.2.	Zánik nároku na výplatu důchodu do budoucna	92
2.3.	Výše důchodu	94
2.3.1.	Základní výměra	94
2.3.2.	Procentní výměra	94
2.3.2.1.	Celková doba pojištění	95
2.3.2.1.1.	Hodnocení náhradní doby pojištění a náhradních dob	95
2.3.2.1.2.	Krytí dob pro účely procentní výměry	96

2.3.2.1.3.	Promítnutí dob pojištění a náhradních dob pojištění	96
2.3.2.2.	Procentní sazby	97
2.3.2.3.	Výpočtový základ a jeho základní pojmy	99
2.3.2.3.1.	Definice pojmu	99
2.3.2.3.2.	Osobní vyměřovací základ	100
2.3.2.3.3.	Roční vyměřovací základ pojištěnce	101
2.3.2.3.4.	Vyměřovací základ pojištěnce	101
2.3.2.3.4.1.	Vyměřovací základ zaměstnance	102
2.3.2.3.4.2.	Vyměřovací základ OSVČ	107
2.3.2.3.4.3.	Vyměřovací základ občana pracujícího v cizině	109
2.3.2.3.4.4.	Obecná poznámka pro období před 1. lednem 1996	109
2.3.2.3.4.5.	Úprava vyměřovacích základů při opožděném placení pojistného	110
2.3.2.3.5.	Všeobecný vyměřovací základ	110
2.3.2.3.6.	Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu	111
2.3.2.3.7.	Přepočítací koeficient	112
2.3.2.3.8.	Rozhodné období	113
2.3.2.3.8.1.	Tzv. deindexace vyměřovacího základu	116
2.3.2.3.9.	Vyloučené doby	118
2.3.2.3.9.1.	Vyloučené doby před 1. lednem 1996	118
2.3.2.3.9.2.	Vyloučené doby po 31. prosinci 1995	119
2.3.2.3.10.	Zachovaný výpočtový základ	123
2.3.2.3.10.1.	Případy, kdy všechny důchody byly přiznány podle ZDP	123
2.3.2.3.10.2.	Případy, kdy aspoň jeden z dřívějších důchodů byl přiznán podle dřívějších předpisů	125
2.3.2.3.10.3.	Společné pravidlo	126
2.3.2.3.11.	Určení výpočtového základu	126
2.3.2.3.12.	Zpětné přiznání důchodu a vhodné „načasování“ data přiznání	131
2.3.2.3.13.	Tzv. srovnávací výpočet důchodů	138
2.3.2.3.14.	Minimální výše procentní výměry	141

2.4. Další prvky ovlivňující vznik nároku na důchod a jeho výši	141
2.4.1. Odbojová činnost za II. světové války	141
2.4.2. Soudní rehabilitace	143
2.4.3. Mimosoudní rehabilitace	145
2.5. Souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti	149
2.5.1. Zrušení sledování příjmů	150
2.5.2. Zrušení vyloučení výplaty při výdělečné činnosti v cizině	151
2.5.3. Zpřísnění podmínky týkající se doby sjednání pracovního vztahu	151
2.5.3.1. Pracovní vztah	151
2.5.3.2. Dovětek „lze-li jej podle zvláštních právních předpisů na tuto dobu sjednat“	152
2.5.3.3. Forma sjednání pracovního vztahu na dobu nepřesahující jeden rok	154
2.5.4. Přechodná ustanovení	157
2.5.4.1. Pracovní vztah končící v roce 2004	157
2.5.4.2. Pracovní vztah končící po roce 2004	160
2.5.5. Rozdíly některých podmínek nové právní úpravy a přechodných ustanovení	161
2.5.6. Souběh několika pracovních vztahů	162
2.5.7. Důsledky porušení podmínek	163
2.5.8. Výplata plného invalidního důchodu po splnění podmínek nároku na starobní důchod	163
3. STAROBNÍ DŮCHOD PODLE § 30 ZDP (TZV. DOČASNĚ SNÍŽENÝ PŘEDČASNÝ STAROBNÍ DŮCHOD)	164
3.1. Podmínky a vznik nároku	165
3.2. Výše důchodu	168
3.3. Význam dočasnosti snížení	169

4. STAROBNÍ DŮCHOD PODLE § 31 ZDP (TZV. TRVALE SNÍŽENÝ PŘEDČASNÝ STAROBNÍ DŮCHOD)	171
4.1. Podmínky a vznik nároku	171
4.2. Výše důchodu	172
4.3. Význam trvalosti snížení	172
5. VÝDĚLEČNÁ ČINNOST POŽIVATELŮ OBOU TYPŮ PŘEDČASNÝCH STAROBNÍCH DŮCHODŮ	173
5.1. V době do dosažení důchodového věku	173
5.2. V době po dosažení důchodového věku	175
6. SOUBĚH NÁROKŮ NA DVA DŮCHODY	176
6.1. Souběh nároků na starobní a pozůstalostní důchod	176
6.2. Souběh nároků na dva typy starobních důchodů . .	179
6.3. Souběh nároků na starobní a částečný invalidní důchod	180
6.4. Vznik nároku na výplatu starobního důchodu poživatele plného invalidního důchodu	181
6.5. Vznik nároku na výplatu plného invalidního důchodu poživatele starobního důchodu	184
7. ŘÍZENÍ	186
7.1. Předstihové řízení	186
7.2. Řízení o přiznání důchodu	187
7.3. Doklady k žádosti o důchod	188
7.4. Rozhodnutí	189
7.5. Opravné prostředky	189
8. PŘECHOD NÁROKU	190
9. VÝPLATA DŮCHODŮ	191
9.1. Výplata jako realizace nároku	191
9.2. Technické provádění výplaty	192

10. ZVYŠOVÁNÍ DŮCHODŮ	193
11. POVINNOSTI A ODPOVĚDNOST	196
12. DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ POŽIVATELŮ STAROBNÍHO DŮCHODU	197
13. ZDAŇOVÁNÍ DŮCHODŮ	199
14. ZVÝŠENÍ DŮCHODU PRO BEZMOCNOST	200

PŘÍLOHY

ODDÍL A – VÝŇATKY Z PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	201
1. ZSZ/95 (zákon č. 100/1988 Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995)	202
2. Zákon č. 100/1988 Sb., ve znění účinném ke dni 31. května 1992	220
3. Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci	221
4. Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích	223
5. Nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům	231
6. Nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. května 1992	234
7. Nařízení vlády č. 174/1991 Sb., kterým se provádí zákon o mimosoudních rehabilitacích	244
8. VSZ/95 (vyhláška č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995)	252

ODDÍL B – PŘEHLED DVOUSTRANNÝCH MEZINÁRODNÍCH SMLUV O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ	268
--	-----

ODDÍL C – TABULKY	271
1. Tabulka na počítání dnů	272
2. Tabulka na určování obecného důchodového věku	274
3. Přehled všeobecných vyměřovacích základů	293
4. Přehled přepočítacích koeficientů od roku 2001	294

5. Přehled koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu od roku 2001	295
6. Přehled tzv. redukčních hranic od roku 1996	296
7. Přehled relevantních částek životního minima od roku 2000	297
8. Přehled principů zvyšování důchodů od roku 2001	298
 ODDÍL D – TISKOPISY	 299
1. Prohlášení o dobách zaměstnání	300
2. Hlášení o vstupu poživatele starobního důchodu do zaměstnání	304
 ODDÍL E – SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY	 307
 REJSTŘÍK	 308